Súd:	Mestský súd Bratislava IV
Spisová značka:	B1-14C/17/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu:	1122202787
Dátum vydania rozhodnutia:	27. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	Mgr. Zuzana Belanová
ECLI:	ECLI:SK:MSBA4:2024:1122202787.9

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský súd Bratislava IV v konaní pred sudcom Mgr. Zuzanou Belanovou, v spore žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. B. X, D. E., zast. SODOMA VULGAN, spol. s r.o., so sídlom Kominárska 2,4, Bratislava, proti žalovanému: Slovenská republika v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, Bratislava, o zaplatenie 12.000 EUR s príslušenstvom, takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 3 000,- EUR v lehote do tridsať dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti súd žalobu z a m i e t a .

III. Žalobcovi sa proti žalovanému p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa žalobou doručenou pôvodne Okresnému súdu Bratislava I dňa 31.03.2022 domáhal voči žalovanému zaplatenia sumy 12000 Eur s príslušenstvom, ako aj náhrady trov konania.

2. Žalobca v žalobe tvrdil, že svoj nárok si uplatňuje ako náhradu škody, ktorá mu vznikla pochybením žalovaného pri implementácii pravidla úniového práva do slovenského právneho poriadku. Je príslušníkom F. G. E. E. H. a vykonáva štátnu službu. Žalovaným je Slovenská republika, ktorá koná prostredníctvom ministerstva alebo iného ústredného orgánu štátnej správy, ak v dôsledku nesprávneho prevzatia smernice EÚ alebo v dôsledku nedodržania lehoty na jej prebratie vznikla škoda pri výkone verejnej moci v oblasti štátnej správy. Ústredným orgánom štátnej správy pre Hasičský a záchranný zbor je Ministerstvo vnútra SR. Predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody v danom prípade nie je potrebné nakoľko ide o právo na uplatnenie nároku na náhradu škody priznané priamo únioným právom. K okolnostiam prípadu uviedol, že pracovný čas príslušníka hasičského zboru SR sa skladá zo 16,5 hodinových pracovných zmien, po ktorých nasleduje 7,5 hodinová pohotovosť, t.j. 24 hodinové zmeny, teda v takom rozsahu, že súhrn takto naskladaného týždenného pracovného času pravidelne prekračuje 48 hodín. Poukázal na úniovú úpravu pracovného času zamestnancov, ktorá stanovuje, že priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmych dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín. V prípade hasičov túto situáciu riešil Súdny dvor EÚ tým, že potvrdil, že pracovná pohotovosť tvoriaca súčasť ich týždenného pracovného času v spojení s ďalším „riadnym“ pracovným časom nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas. Napriek tomu, že príloha č. 4 k Zákonu o hasičskom a záchrannom zbore uvádza, že do jej znenia bola prebratá Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES, znenie jeho príslušných ustanovení túto skutočnosť nepotvrdzuje. Žiadne ustanovenie uvedeného zákona neupravuje, že služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby je považovaná za súčasť ich služobného času. Táto skutočnosť sa nachádza napr. v Zákonníka práce § 96 ods. 2, avšak toto ustanovenie sa na príslušníkov hasičského zboru nevzťahuje. Orgány členského štátu sú

povinné aplikovať pravidlá úniového práva v záujme zabezpečenia ochrany jednotlivcov. Je úlohou vnútroštátneho súdu, aby posúdil, či boli naplnené úniové podmienky vzniku zodpovednosti členského štátu. K spôsobu výpočtu uplatnenej náhrady škody bližšie neuviedol. Tvrdil, že vyše troch rokov pracuje tak, že na 16,5 hodinovú riadnu službu v služobný deň nadväzuje určená 7,5 hodinová služobná pohotovosť na pracovisku. Služobné pohotovosti sú pritom určované na čas nočných hodín. V prípade, že sú počas pohotovosti vyslaní na zásah, mení sa služobná pohotovosť na prácu nadčas. Žalobca odpracuje každý týždeň 8 hodín nad limit stanovený a povolený právom Únie, čo pri priemernom počte týždňov 52,179 je 417,4 hodín do roka a za posledné tri roky to predstavuje 1252 odpracovaných hodín nad právom Únie povolený týždenný limit služobného času. Žalobca taktiež uviedol, že je nespochybniteľne dokázané, že žalovaný rozvrhoval služobný čas žalobcovi v rozpore s právom Európskej únie, čím neúmerne pracovne zaťažoval žalobcu; vyššie popísaným konaním žalobcovi hrubo zasiahol do jeho súkromného života a odňal mu stovky hodín (celkovo cca 156,5 dňa), podľa ktorých sa mohol venovať svojej rodine, priateľom alebo oddychovať po výkone svojho psychicky i fyzicky mimoriadne náročného povolania; uvedeným konaním spôsobil žalovaný žalobcovi ujmu, pričom nepeňažná kompenzácia nie je vzhľadom na okolnosti prípade dostačujúca.

3. Ako dôkaz označil žalobca: výsluch žalobcu, rozsiahlu ustálenú rozhodovaciu prax súdov prvého a druhého stupňa v skutkovo obdobných veciach iniciovaných inými príslušníkmi F. G. E. E. H. voči totožnému žalovanému, osobná evidenčná karta príslušníka F. G. E. E.; oznámenie o rozvrhnutí pracovných zmien, dokument vplyv nadčasov a dlhého pracovného času na pracovné úrazy a choroby z povolania: nové dôkazy zo Spojených štátov.

4. Žalovaný sa k veci vyjadril v tom zmysle, že považuje nárok žalobcu za nepreukázaný a žiadal žalobu zamietnuť. V písomnom vyjadrení doručenom súdu dňa 08.06.2022 žalovaný navrhol zastavenie konania pre nedostatok právomoci súdu z dôvodu, že služobný pomer príslušníka hasičského a záchranného zboru je typickým právnym pomerom štátnozamestnaneckým, teda verejnoprávnym a veci vyplývajúce z tohto služobného pomeru nemôžu byť prejednávané v občianskoprávnom konaní pred všeobecným súdom, ale patria do právomoci služobného úradu. Do právomoci súdu nepatrí zaoberať sa náhradným voľnom žalobcu či jeho platovými náležitosťami, tieto sú plne v právomoci zamestnávateľa. Ďalej poukázal na to, že Smernica 2003/88/ES sa nevzťahuje v plnom rozsahu na činnosť príslušníkov F. G. E. E. H. vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času. Uvedená smernica odkazuje na článok 2 Smernice 89/392/EHS. Podľa názoru žalovaného štátnu službu príslušníkov Hasičského a záchranného zboru SR vykonávajúcich zásahovú činnosť, možno jednoznačne subsumovať pod negatívne vymedzenie pôsobnosti Smernice 89/391/EHS, keďže úlohy, ktoré títo príslušníci plnia možno subsumovať pod pojem „osobitné činnosti služieb civilnej ochrany“podľa článku 2 ods. 2 uvedenej Smernice. Podľa žalovaného sa žalobcovi nepodarilo preukázať, že by štát neprebral Smernicu 2003/88/ES do zákona správne, preto sa mu nepodarilo ani preukázať, že by existovala údajná škoda, ktorá by bola v priamej príčinnej súvislosti s článkom 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES. Žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal vznik ani výšku nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca požaduje. V prípade, ak sa súd prvej inštancie nestotožní s právnym názorom žalovaného, s právnym názorom Okresného súdu Stará Ľubovňa v rozhodnutí č. k. 8C/25/2017-216 zo dňa 23.12.2019, potvrdeného rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 15Co/6/2020-313 zo dňa 24.11.2020, žalovaný namieta neprimeranú výšku požadovanej škody vzhľadom na rozhodovanie súdov v obdobných veciach (rozhodnutie Okresného súdu Košice II, sp. zn. 41Cpr 10/2018 zo dňa 12.12.2018, rozhodnutie Okresného súdu Košice II, sp. zn. 42Cpr 19/2018 zo dňa 18.12.2018, rozhodnutie Okresného súdu Košice II, sp. zn. 42Cpr 19/2018 zo dňa 18.12.2018, rozhodnutie Okresného súdu Košice II, sp. zn. 18Cpr 5/2016 zo dňa 05.09.2018, rozhodnutie Okresného súdu Košice II, sp. zn. 41Cpr 78/2017 zo dňa 18.01.2019, rozhodnutie Okresného súdu Košice I, sp. zn. 10C 242/2016 zo dňa 26.10.2018, rozhodnutie Okresného súdu Košice II, sp. zn. 11Cpr 19/2018 zo dňa 09.01.2019, rozhodnutie Okresného súdu Košice II, sp. zn. 11Cpr 12/2017 zo dňa 11.09.2019, rozhodnutie Okresného súdu Košice II, sp. zn. 26C/36/2020 zo dňa 15.11.2021, sp. zn. 25C/59/2020 zo dňa zo dňa 24.06.2021.

5. V písomnom podaní z 07.02.2022 sa žalobca vyjadril, že nemá vedomosť o žiadnych nesplnených procesných podmienkach konania, ktoré by odôvodňovali skončenie konania bez meritórneho rozhodnutia súdu. Uvedené procesné podmienky konania sú riadne splnené, čo znamená, že neexistuje žiadny právny dôvod na zastavenie konania. Slovenská republika ako členský štát EÚ v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov, konkrétne príslušníkov Záchranného a hasičského

zboru, neprijala opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času, stanovenej v čl. 6 písm. b) cit. Smernice. Vo vzťahu k pôsobnosti cit. Smernice na žalobcu, t.j. na hasičov, resp. príslušníkov E. G. F. E., jej výklad bol uvedený aj v rozsudku Súdneho dvora v spojených veciach C-397/01 až C-403/01 z 5.10.2004 Pfeiffer a i., ako aj v uznesení Súdneho dvora vo veci C-52/04 zo 14. júla 2005 Personalrat der Feuerwehr Hamburg.

6. Žalovaný zotrval na svojich tvrdeniach, zdôraznil, že žalobca žiadnym relevantným spôsobom nepreukázal a neuniesol dôkazné bremeno, v akom rozsahu, koľko hodín odpracoval za žalované obdobie, či došlo k prekročeniu max. týždenného prac. času, v ktorých referenčných obdobiach a v akom rozsahu.

7. Súd vo veci vykonal dokazovanie vyššie uvedenými listinnými dôkazmi predloženými alebo navrhnutými stranami .

8. Z vykonaného dokazovania a zo skutočností, ktoré medzi stranami sporu neboli sporné, má súd za preukázaný nasledovný skutkový stav.

9. Žalobca je príslušníkom F. G. E. E. H. I..

10. Žalobou požadoval nemajetkovú ujmu vo výške 12 000 eur, ktorá mu vznikla konaním žalovaného, nakoľko ten nesprávne transponoval Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES, čím došlo zo strany žalovaného k porušeniu únioového práva.

11. Z Plánu služieb, ktoré žalovaný predložil v mesačných prehľadoch mal súd za preukázané, že maximálny rozsah 48 hodín bol takmer každý mesiac prekročený – mesačne ide o maximálny limit 192 hodín (4 x 48 hodín):V období 1.3.2019 – 31.3.2019 Žalobca odpracoval čas 256 h 5 min, teda ide o rozdiel 64 hod 5 min, V období 1.4.2019 – 30.4.2019 Žalobca odpracoval čas 238 h 56 min, teda ide o rozdiel 4 hod 56 min, V období 1.5.2019 – 31.5.2019 Žalobca odpracoval čas 245 h 22 min, teda ide o rozdiel 53 h 22 min, V období 1.6.2019 – 30.6.2019 Žalobca odpracoval čas 204 h 14min, teda ide o rozdiel 12 h 14 min, V období 1.7.2019 – 30.7.2019 Žalobca odpracoval čas 240 h 45 min, teda ide o rozdiel 48 hod 45 min, V období 1.8.2019 – 31.8.2019 Žalobca odpracoval čas 252 h 32 min, teda ide o rozdiel 60 hod 32 min , V období 1.9.2019 – 30.9.2019 Žalobca odpracoval čas 240 h 4 min, teda ide o rozdiel 48 hod 4 min, V období 1.10.2019 – 31.10.2019 Žalobca odpracoval čas 246 h 30min, teda ide o rozdiel 54 hod 30 min, V období 1.11.2019 – 30.11.2019 Žalobca odpracoval čas 270 h 50 min, teda ide o rozdiel 78 hod 50 min, V období 1.12.2019 – 31.12.2019 Žalobca odpracoval čas 257 h 36 min, teda ide o rozdiel 65 hod 36 min, V období 1.1.2020 – 31.1.2020 Žalobca odpracoval čas 285 h 43 min, teda ide o rozdiel 93 hod 43 min (!), V období 1.2.2020 – 29.02.2020 Žalobca odpracoval čas 114 h 44 min, V období 1.3.2020 – 31.3.2020 Žalobca odpracoval čas 293 h 40 min, teda ide o rozdiel 101 hod 40 min (!),V období 1.4.2020 – 30.4.2020 Žalobca odpracoval čas 224 h 14min, teda ide o rozdiel 32 hod 14 min, V období 1.5.2020 – 31.5.2020 Žalobca odpracoval čas 224 h 8 min, teda ide o rozdiel 32 hod 8 min, V období 1.6.2020 – 30.6.2020 Žalobca odpracoval čas 233 h 8min, teda ide o rozdiel 41 hod 8 min, V období 1.7.2020 – 31.7.2020 Žalobca odpracoval čas 239 h 15 min, teda ide o rozdiel 47 hod 15 min, v období 1.8.2020 – 31.8.2020 Žalobca odpracoval čas 256 h, teda ide o rozdiel 64 hod, V období 1.9.2020 – 30.9.2020 Žalobca odpracoval čas 255 h 56 min, teda ide o rozdiel 63 hod 56 min, V období 1.10.2020 – 31.10.2020 Žalobca odpracoval čas 246 h 18 min, teda ide o rozdiel 54 hod 18 min, v období 1.11.2020 – 30.11.2020 Žalobca odpracoval čas 258 h 28 min, teda ide o rozdiel 66 hod 28 min, v období 1.12.2020 – 31.12.2020 Žalobca odpracoval čas 274 h 37 min, teda ide o rozdiel 82 hod 37 min ,V období 1.1.2021 – 31.1.2021 Žalobca odpracoval čas 260 h 53 min, teda ide o rozdiel 68 hod 53 min, v období 1.2.2021 – 28.2.2021 Žalobca odpracoval čas 236 h 55 min, teda ide o rozdiel 44 hod 55 min, v období 1.3.2021 – 31.3.2021 Žalobca odpracoval čas 264 h 23 min, teda ide o rozdiel 72 hod 23 min, v období 1.4.2021 – 30.4.2021 Žalobca odpracoval čas 244 h 7 min, teda ide o rozdiel 52 hod 7 min, v období 1.5.2021 – 31.5.2021 Žalobca odpracoval čas 301 h 21 min, teda ide o rozdiel 109 hod 21 min, v období 1.6.2021 – 30.6.2021 Žalobca odpracoval čas 208 h 4 min, teda ide o rozdiel 16 hod 4 min, v období 1.7.2021 – 31.7.2021 Žalobca odpracoval čas 246 h 14 min, teda ide o rozdiel 54 hod 14 min, v období 1.8.2021 – 31.8.2021 Žalobca odpracoval čas 237 h, teda ide o rozdiel 45 hod, v období 1.9.2021 – 30.9.2021 Žalobca odpracoval čas 268 h 57 min, teda ide o rozdiel 76 hod 57 min, v období 1.10.2021 – 31.10.2021 Žalobca odpracoval čas 232 h 58 min, teda ide o rozdiel 40 hod 58 min, v období 1.11.2021 – 30.11.2021 Žalobca odpracoval čas 241 h 58 min, teda ide o rozdiel 49 hod

58 min, V období 1.12.2021 – 31.12.2021 Žalobca odpracoval čas 228 h 30 min, teda ide o rozdiel 36 hod 30 min, V období 1.1.2022 – 31.1.2022 Žalobca odpracoval čas 214 h 21 min, teda ide o rozdiel 22 hod 21 min, V období 1.2.2022 – 28.2.2022 Žalobca odpracoval čas 125h 35 min.

12. Tvrdenia žalobcu o prekračovaní maximálneho povoleného pracovného času boli pritom potvrdené aj z tabuľky, ktorú žalovaný pripojil k svojmu vyjadreniu k žalobe zo dňa 7.6.2022, v ktorej boli uvedené referenčné obdobia a priemer hodín za dané referenčné obdobia. Už z tejto tabuľky predloženej žalovaným vychádzalo, že v každom jednom prípade bola prekročená maximálna dovolená hranica 48 hodín. Žalovaný uvádzal hodnoty priemeru hodín nasledovne: 54,13 hod, 57,26 hod, 52,80 hod, 58, 14 hod, 58,52 hod, 55,25 hod. V nadväznosti na uvedené sa javí obrana žalovaného, ktorý opakovane spochybňoval v konaní, žeby žalobca pracoval nad rámec povolených 48 hod týždenne, ako neúčinná. Ak žalobca tvrdil, že mu nie je zrejmé, ako k výpočtom žalobca prišiel a že nezohľadnil referenčné obdobia podľa Čl. 16 Smernice, či ako žalobca vyhodnotil neutrálne obdobia ako PN a dovolenky, súd uvádza , že nestačí len poprieť skutkové tvrdenia, je potrebné i uviesť vlastné tvrdenia o predmetných skutkových okolnostiach, inak je popretie neúčinné, čo bol i prípad žalovaného v tomto konaní.

13. Z výsluchu žalobcu súd zistil, že pracovná preťaženosť žalobcu sa negatívne odzrkadľuje na rodinných vzťahoch žalobcu, pričom viedla k tomu, že žalobca nemohol tráviť dostatok času doma so svojou rodinou a pomáhať manželke so starostlivosťou o domácnosť a o dve maloleté deti. Žalobca bol takisto z dôvodu pracovnej preťaženosti často krát nervózny, podráždený čo bolo príčinou konfliktov medzi ním a manželkou. Daný nepriaznivý stav napokon viedol k rozvodu manželstva medzi žalobcom a jeho manželkou. Keďže žalobca nemal kvôli dlhým pracovným zmenám dostatočný priestor na starostlivosť o maloleté deti pochádzajúce z manželstva, zveril ich súd do výlučnej osobnej starostlivosti ich matke. Taktiež žalobca uviedol, že keď bol mladší lepšie zvládal túto situáciu, ale s pribúdajúcim vekom, je to stále náročnejšie v práci toľko načasovať. Zo strany zamestnávateľa sa nezmenilo nič, len dáva najavo kolegom , čo podali žaloby, že s tým nie je spokojný.

14. Podľa čl. 1 ods. 2 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 4.novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej len ako „Smernica 2003/88/ES“), táto smernica sa vzťahuje na: a) minimálne doby denného odpočinku, týždenného odpočinku a ročnej dovolenky, prestávky v práci a na maximálny týždenný pracovný čas a b) určité aspekty nočnej práce, práce na zmeny a rozvrhnutie práce.

15. Podľa čl. 1 ods. 3 Smernice 2003/88/ES, táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, v zmysle článku 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice. Táto smernica sa nevzťahuje na námorníkov definovaných v smernici 1999/63/ ES bez toho, aby bol dotknutý článok 2 ods. 8 tejto smernice.

16. Podľa čl. 2 Smernice 2003/88/ES, na účely tejto smernice platia tieto definície: „pracovný čas“ je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou; „čas odpočinku“ je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom, „primeraný odpočinok“ znamená, že pracovníci majú pravidelný čas odpočinku, trvanie ktorého je vyjadrené v jednotkách času a ktorý je dostatočne dlhý a nepretržitý, aby sa zabezpečilo, že v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobia úraz ani sebe ani spolupracovníkom alebo iným osobám a že si ani krátkodobo ani dlhodobo nepoškodia zdravie.

17. Podľa čl. 6 smernice 2003/88/ES, členské štáty prijmú opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov: a)týždenný pracovný čas bude obmedzený zákonmi, inými právnymi predpismi alebo správnymi opatreniami alebo kolektívnymi zmluvami alebo dohodami medzi sociálnymi partnermi; b) priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.

18. Podľa čl. 16 písm. b./ Smernice 2003/88/ES, členské štáty môžu ustanoviť pre uplatňovanie článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) referenčné obdobie nepresahujúce štyri mesiace. Doby platenej ročnej dovolenky priznané v súlade s článkom 7 a doby pracovnej neschopnosti sa nezahŕňajú alebo sú pri výpočte priemeru neutrálne.

19. Podľa § 85 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z., o Hasičskom a záchrannom zbore, (ďalej len ako „zákon č. 315/2001 Z.z.“), služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu.

20. Podľa § 85 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z.z., služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne. Skrátenie týždenného služobného času príslušníka možno dohodnúť v kolektívnej zmluve vyššieho stupňa.

21. Podľa § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z., služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov.

22. Podľa § 86 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z.z., pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni.

23. Podľa § 91 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z., štátnou službou nadčas je štátna služba vykonávaná nad rámec určeného služobného času.

24. Podľa § 91 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z.z., štátna služba nadčas sa môže písomne nariadiť v naliehavom záujme štátnej služby, a to aj na dni služobného pokoja; ak ju nie je možné vopred písomne nariadiť, nariadi sa ústne a po jej skončení sa bezodkladne o tom urobí písomný záznam. Nepretržitý odpočinok medzi dvoma služobnými dňami sa nesmie pritom skrátiť na menej ako osem hodín.

25. Podľa § 91 ods. 3 zákona č. 315/2001 Z.z., v kalendárnom roku možno príslušníkovi prikázať štátnu službu nadčas v rozsahu najviac 300 hodín.

26. Podľa § 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z., služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času.

27. Podľa § 97 ods. 1 písm. h./ zákona č. 315/2001 Z.z., ako vykonávanie štátnej služby sa posudzuje čas náhradného voľna za štátnu službu nadčas a náhradného voľna za štátnu službu vo sviatok.

28. Podľa § 103 ods. 5 zákona č. 315/2001 Z.z., príslušníkovi v rozsahu a za podmienok ustanovených týmto zákonom okrem služobného príjmu patrí peňažná náhrada za služobnú pohotovosť v štátnej službe a za pohotovosť pri zabezpečovaní opatrení pre obdobie brannej pohotovosti štátu.

29. Podľa § 122 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z., ak je príslušníkovi podľa § 92 ods. 1 určená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada 15% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, a 30% z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja.

30. Podľa § 122 ods. 2 písm. a/ zákona č. 315/2001 Z.z., ak je príslušníkovi podľa § 92 ods. 2 nariadená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada 50% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, ak ide o pohotovosť vykonávanú v mieste vykonávania jeho štátnej služby, a 100% z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja.

31. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

32. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

33. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

34. Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

35. Predmetom tohto konania je nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorý mal žalobcovi vzniknúť porušením úniového práva a to konkrétne článku 6 písm. b) Smernice č. 2003/88/ES, t.j. porušením práva na 48 hodinový pracovný čas, ktorý mu táto smernica garantuje. Podľa tvrdenia žalobcu, ako príslušník F. G. E. E. H. pracuje nad limit stanovený a povolený právom Únie, pretože do fondu pracovného času sa mu nezapočítava čas pracovnej pohotovosti, čím sa zasahuje do jeho osobnostných práv.

36. S námietkou nedostatku právomoci rozhodovania súdu vznesenou žalovaným z dôvodu, že plnenie úloh príslušníkmi F. G. E. E. H. má verejnoprávny charakter a o všetkých mzdových nárokoch žalobcu má právomoc konať jedine služobný úrad ako zamestnávateľ žalobcu, sa súd nestotožnil. Žalobca v spore žaluje Slovenskú republiku, za ktorú koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, ako garanta riadnej transpozície smernice Európskej únie do slovenského právneho poriadku. Od žalovaného žalobca požaduje náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej porušením úniového práva, pričom neexistuje žiaden iný orgán oprávnený rozhodovať o práve žalobcu na náhradu škody voči štátu pre porušenie práva Únie. Právo domáhať sa zodpovednosti štátu za porušenie práva EÚ na vnútroštátnom súde vyplýva aj z judikatúry ESD, napr. rozsudku Súdneho dvora EÚ z 21.11.2010 vo veci Günter Fuß c/a Stadtt Halle sp.zn. C - 429/09, kde podľa bodu 59 uvedeného rozsudku, práve vnútroštátnemu súdu prislúcha, aby overil, či existuje priama príčinná súvislosť medzi porušením článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES a škodou, ktorá vznikla poškodenému jednotlivcovi. Z týchto dôvodov súd nevyhovel námietke žalovaného ohľadom nedostatku právomoci, keďže uvedený spor patrí do právomoci súdu.

37. Žalovaný namietal aj nedostatok svojej pasívnej vecnej legitimácie. Žalobca svoj nárok odvodzuje z porušenia úniového práva (nedodržanie 48 hodinového týždenného pracovného času, ktorý mu úniové právo garantuje) a nie z dôvodu, že Smernica č. 2003/88/ES nebola v jeho prípade správne použitá a preto je žalovaný v spore pasívne legitimovaný. Pasívna legitimácia žalovaného vyplýva aj z už uvádzaného rozsudku Súdneho dvora EÚ sp.zn.C-429/09 z ktorého vyplýva, že zodpovednostným subjektom za prípadné porušenie práva Únie, ktoré vedie k vzniku škody spôsobenej jednotlivcovi je štát, v ktorom takéto porušenie práve Únie nastalo, bez ohľadu na to, aký verejný orgán má podľa práva dotknutého členského štátu v zásade povinnosť túto škodu nahradiť.

38. Súd mal v konaní preukázané, že ide o prípad uplatnenia nároku na náhradu škody, ktorá mala vzniknúť porušením práva Európskej únie jej členským štátom priamo jednotlivcovi a preto, nárok jednotlivca je tak bez ďalšieho t.j. bez splnenia akýchkoľvek ďalších podmienok, ktoré by jednotlivcovi stanovovala vnútroštátna právna úprava uplatniteľný na všeobecnom súde členského štátu.

39. Predmetom tohto sporu je nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorý mal žalobcovi vzniknúť porušením úniového práva a to konkrétne článku 6 písm. b) Smernice č. 2003/88/ES, t.j. porušením práva na 48 hodinový pracovný čas, ktorý mu táto smernica garantuje. Žalobca ktorý je príslušníkom F. G. E. E. H., preukazoval v konaní, že pracuje nad limit stanovený a povolený právom Únie, pretože do fondu pracovného času sa mu nezapočítava čas pracovnej pohotovosti, čím sa zasahuje do jeho osobnostných práv. Zo žalobcom predložených listín bolo zistené, že za obdobie rokov 2019 až 2022 odpracoval nad povolený limit práva EÚ spolu 1861,6 hodín služobnej pohotovosti nezapočítaných do fondu pracovného času.

40. Minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času ustanovuje Smernica európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 4.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času. Štátnu službu a právne vzťahy, ktoré súvisia so vznikom, zmenami a so skončením štátnej služby príslušníkov F. G. E. E. a príslušníkov F. E. H., upravuje zákon č. 315/2001 Z.z. o hasičskom a záchrannom zbore v platnom znení.

41. Námietka žalovaného, že na daný prípad sa nevzťahuje Smernica 2003/88/ES nebola súdom zohľadnená. V súvislosti s touto námietkou súd opätovne poukazuje na judikatúru ESD a to rozsudok Súdneho dvora EÚ z 21.11.2010 vo veci Günter Fuß c/a Stadtt Halle sp.zn. C - 429/09, v zmysle ktorého z rozsahu úpravy uvedenej smernice nie sú vyňatí hasiči. Podľa uvedeného rozsudku pracovná

pohotovosť tvoriaca súčasť týždenného pracovného času v spojení s ďalším „riadnym" pracovným časom nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas. Súdny dvor v rozsudku uviedol, že: „pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas" v zmysle Smernice 2003/88/ES". V dôsledku toho právo Únie bráni vnútroštátnej právnej úprave stanovujúcej priemerný pracovný čas, ktorý vzhľadom na to, že zahŕňa obdobia pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby prekročiť týždennú hranicu upravenú v čl. 6 písm. b) uvedenej smernice. Vo veci sp. zn. C-437/05 J. Vorel týkajúcej sa pracovnej pohotovosti lekárov na pracovisku Súdny dvor EÚ uviedol, že „pracovná pohotovosť, ktorú pracovník vykonáva v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa sa musípovažovať ako celok za "pracovný čas" v zmysle smernice 93/104/ES nezávisle od toho akú prácu dotknutá osoba skutočne vykonávala v priebehu pracovnej pohotovosti"(bod 27 Rozsudku ESD vo veci 437/05 z 11.1.2007). Okrem toho Súdny dvor tiež rozhodol, že článok 6 písm. b) Smernice 2003/88/ ES má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi.

42. Súd vo veci dospel k názoru, že služobná pohotovosť, ktorú žalobca vykonáva nie je výkonom štátnej služby, nakoľko odráža len stav pripravenosti pracovníka na eventuálne vykonanie štátnej služby v prípade, že k nej bude povolaný. Ustanovenie § 122 zákona č. 315/2001 Z.z. upresňuje, že ak počas doby trvania služobnej pohotovosti došlo k vykonaniu štátnej služby, takéto vykonávanie štátnej služby je štátnou službou nadčas (ods. 2) a § 91 ods. 1 zákona tiež uvádza, že štátnou službou nadčas je aj služba, ktorú príslušník vykonáva počas určenej služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 2. Existujúca právna kvalifikácia služobnej pohotovosti sa premieta aj do spôsobu jej finančného odmeňovania, ktorý nemá povahu služobného platu. Ustanovenie § 103 zákona o hasičskom zbore výslovne uvádza, že zatiaľ čo služobný plat tvoria zložky služobného príjmu uvedené v jeho odseku 1 (vrátane tarifného platu a jeho príplatkov), za výkon služobnej pohotovosti patrí hasičovi peňažná náhrada v štátnej službe (ods. 5 ustanovenia § 103 v spojení s ustanovením § 122 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z.).

43. Podmienky uplatnenia nároku na náhradu škody v danom prípade sú dané v zmysle judikatúry Európskeho súdneho dvora (rozsudok sp. zn. C - 429/09), podľa ktorého poškodení jednotlivci majú právo na náhradu škody, keď sú splnené tri podmienky a to 1. že cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné, 2. existencia škody a 3. priama príčinná súvislosť medzi týmto porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom.

44. Žalobca listinnými dôkazmi preukázal, že dochádza k porušeniu práva Únie, pričom toto porušenie je dostatočne závažné, pokiaľ je v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora v danej oblasti. Z judikatúry Súdneho dvora totiž jasne vyplýva, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu "pracovný čas" v zmysle Smernice. Otázka súvisiaca s pojmom "pracovný čas" v zmysle Smernice neponecháva priestor na akékoľvek pochybnosti o tom, že žalobca pracoval a pracuje nad stanovený limit v zmysle čl. 6 písm. b) Smernice a že medzi porušením článku 6 písm. b) Smernice a ujmou, ktorá vznikla žalobcovi v dôsledku straty času, na ktorý by mal žalobca nárok (ak by bol maximálny týždenný pracovný čas upravený týmto ustanovením dodržaný) a ktorý by mohol využiť podľa vlastnej vôle, existuje príčinná súvislosť.

45. Pokiaľ sa týka uplatnenej výšky náhrady nemajetkovej ujmy žalobcom, súd konštatuje, že nemajetková ujma žalobcovi nevznikla tým, že pracovná pohotovosť je ohodnotená nižšie ako výkon v rámci pracovného času (Smernica uvedené nerieši), ale tým, že v dôsledku vnútroštátnej úpravy musel reálne fyzicky odpracovať viac, ako by bol povinný v tom prípade, ak by bola Smernica prebratá do zákona správne

46. Nemajetková ujma je ujma, ktorá sa premieta do psychickej sféry fyzickej osoby, a do jej postavenia v spoločnosti. Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu. Výška náhrady nemajetkovej ujmy je určovaná základnými zákonnými kritériami, a to predovšetkým závažnosťou vzniknutej ujmy a okolnosťami za ktorých k porušeniu práva došlo. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú, pritom nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase vnímala aj každá iná fyzická osoba. Samotná závažnosť ujmy v dôsledku

neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nie je jediným a výlučným kritériom pre určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch, súd musí prihliadnuť aj na okolnosti za ktorých k porušeniu práva došlo.

47. Súd dospel k záveru, že v danej veci sú splnené zákonné podmienky pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, pretože došlo k zásahu do osobného a rodinného života počas obdobia ktoré žalobca strávil v práci na úkor rodiny, k vzniku ujmy žalobcu došlo porušením právnej povinnosti žalovaného, a medzi existenciou ujmy a protiprávnym konaním existuje príčinná súvislosť. V zmysle ustanovenia § 13 ods. 2 OZ sú splnené zákonné podmienky pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, pretože v danej veci došlo k nezvratnému zásahu do práva žalobcu na súkromný život v zmysle ustanovenia § 11 OZ, keď odstrániť následky neoprávneného zásahu nie je možné. Sú preto splnené predpoklady pre priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch, keď je nepochybné, že ujmu, ktorá vznikla žalobcovi, by na jej mieste každá iná osoba považovala za ujmu závažnú (strata času), a preto možno uzavrieť, že ide o ujmu (vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo , intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky) objektívne závažnú .

48. Žalobca vykonáva náročnú prácu a to nad čas povolený právom Únie. Službu vykonáva na pracovisku, kde musí byť fyzicky prítomný aby bol nepretržite dostupný a pripravený okamžite v prípade potreby plniť svoje povinnosti. Tým dochádza k zásahu do jeho práva na súkromie, ktorého súčasťou je aj právo na rodinný život, teda právo utvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy medzi členmi rodiny, ktoré sú zvyčajne založené na silných citových väzbách. Žalobca sa objektívne nemôže venovať rodine v rozsahu v akom by chcel, nemôže zo svojim časom voľne nakladať, nemôže sa venovať svojim záľubám. Jedným z najvýznamnejších osobnostných práv je aj právo na ochranu zdravia a v súvislosti s tým právo na primeraný odpočinok a zotavenie. Uvedené právo je u žalobcu permanentne niekoľko rokov porušované a to napriek tomu, že plní v spoločnosti veľmi zodpovedné úlohy, ktoré neraz vyžadujú aj nasadenie vlastného života. Práca žalobcu ako hasiča je nepochybne nielen náročná a riziková, ale aj veľmi dôležitá. O to viac sa javí potreba, aby žalobca ako hasič mal dostatok času na odpočinok, regeneráciu, súkromie, rodinný život, aby sa mohol venovať svojim záľubám.

49. Vzhľadom na uvedené súd priznal žalobcovi nárok na nemajetkovú ujmu vo výške 3000,- Eur. V prevyšujúcej časti súd žalobu zamietol, pretože žalobca nepreukázal že by sa zásah negatívne odrazil napr. v jeho medziľudských vzťahoch, keď jeho tvrdenia o rozpade manželstva z dôvodu častých služieb nemal súd za preukázané, pričom zohľadnil do úvahy i tú skutočnosť, že žalobca mal možnosť svoje zamestnanie i zmeniť, pokiaľ ho vnímal ako problém vo svojom rodinnom živote, alebo že by mal dopad na jeho zdravotný stav. Súd ustálil, že v prejednávanej veci je primeranou výška náhrady nemajetkovej ujmy v sume 3.000,- eur , keď nebolo namieste priznať žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške, ktorá je obvykle priznávaná v prípade smrti blízkej osoby, alebo v prípade neoprávneného zásahu zdravotníckych pracovníkov, ktorý má fatálne následky.

50. Súd vo veci poukazuje aj na rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach v obdobných súdnych sporoch napr. sp. zn. 3CoPr/229/2019. 1CoPr/8/2019, 2Co/1/2020, 9CoCsp/4/2020.

51. Podľa § 251 Civilného sporového poriadku, trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

52. Podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

53. Podľa § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

54. Podľa § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

55. Podľa § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

56. O trovách konania súd rozhodol podľa citovaných ustanovení a žalobcovi priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu. Aj keď súd žalobu čiastočne zamietol, je nevyhnutné konštatovať plný úspech žalobcu v konaní, keďže stanovenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy záviselo od úvahy súdu. O výške náhrady trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník s tým, že výška trov konania bude určená zo sumy priznanej žalobcovi týmto rozsudkom.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozsudku na súde, proti ktorého rozsudku smeruje. Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku. Exekúciu možno vykonať len na návrh oprávneného alebo na návrh toho, kto preukáže, že naňho prešlo právo z rozhodnutia.